

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

STARTS

1	44	43	42	41	40	39	38	37	36	35	34
2	45	80	79	78	77	76	75	74	73	72	33
3	46	81	108	107	106	105	104	103	102	71	32
4	47	82	109	128	127	126	125	124	101	70	31
5	48	83	110	129	140	139	138	123	100	69	30
6	49	84	111	130	141	144	137	122	99	68	29
7	50	85	112	131	142	143	136	121	98	67	28
8	51	86	113	132	133	134	135	120	97	66	27
9	52	87	114	115	116	117	118	119	96	65	26
10	53	88	89	90	91	92	93	94	95	64	25
11	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	24
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

GALDA SPĒLE “INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS”

SPĒLES MĒRKIS: DOT IESPĒJU SKOLĒNIEM ATJAUTĪGĀ VEIDĀ DEMONSTRĒT UN PILNVEIDOT SAVU IZPRATNI PAR VAIRĀKIEM AR INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA AIZSARDZĪBU SAISTĪTIEM JAUTĀJUMIEM: (1) PREČU ZĪMES, (2) AIZSARDZĪBA PRET VILTOŠANU UN (3) IZGUDROJUMI UN PATENTI.

SPĒLE IECEĒTA IZMANTOŠANAI MĀCĪBU PROCESĀ, PIEMĒRAM, APGŪSTOT PAMATKURSU “VĒSTURE UN SOCIĀLĀS ZINĀTNES I” VAI “UZŅĒMĒJDARBĪBAS PAMATI”.

SPĒLĒTĀJU SKAITS: 2 - 4 CILVĒKI

SPĒLE SASTĀV NO: 24 SPĒLES KARTIŅĀM, KURĀS IETVERTI JAUTĀJUMI KĀDĀ NO KATEGORIJĀM: ZILĀS - “IZGUDROJUMI UN PATENTI”; ROZĀ - “AIZSARDZĪBA PRET VILTOŠANU”, DZELTENĀS - “PREČU ZĪMES”, BALTĀS - (VISAS IEPRIEKŠ MINĒTĀS KATEGORIJAS), SPĒLES LAUKUMS, PUNKTU TABULA, PAREIZO ATBILŽU LAPA.

KAS VĒL NEPIECIEŠAMS?: METAMĀIS KAULIŅŠ, FIGŪRIŅAS (PĒC DALĪBNIKU IZVĒLES)

KĀ SAGATAVOTIES SPĒLEI? SPĒLES DALĪBNIKI PATSTĀVĪGI IEPAZĪSTAS AR INFORMATĪVO MATERIĀLU “CEĻOJUMS RŪPNIECISKĀ ĪPAŠUMA PASAULĒ”. PIEEJAMS: [HTTPS://WWW.LRPV.GOV.LV/LV/MEDIA/652/DOWNLOAD](https://www.lrpv.gov.lv/lv/media/652/download)

SPĒLES APTUVENAIS ILGUMS: LĪDZ 40 MIN.

KĀ SPĒLĒT ŠO SPĒLI?

1. KATRS SPĒLES DALĪBNIKS NOVIETO SAVU FIGŪRIŅU SPĒLES LAUKUMĀ ZONĀ “STARTS”
2. DALĪBNIKS VIENU REIZI MET SPĒĻU KAULIŅU, UN PĀRVIETOJAS PA LAUKUMU ATBILSTOŠI PUNKTU SKAITAM UZ METAMĀ KAULIŅA.
3. ATŠKIRĪBĀ NO ATRAŠANĀS KĀDĀ NO SPĒLES LAUKUMA ZONĀM (ZILĀ, ROZĀ, DZELTENĀ VAI BALTĀ) DALĪBNIKAM IR JĀIZVELK ATBILSTOŠĀS KATEGORIJAS SPĒLES KARTIŅA UN JĀATBILD UZ TAJĀ LASĀMO JAUTĀJUMU.
4. JA DALĪBNIKS UZ JAUTĀJUMU ATBILD PAREIZI, TAD IEGŪST 1 PUNKTU UN TAS TIEK FIKSĒTS PUNKTU TABULĀ. JA DALĪBNIKS UZ JAUTĀJUMU ATBILD NEPRECĪZI VAI NEPAREIZI, - PUNKTS NETIEK IEGŪTS.
5. SPĒLE TIEK SPĒLĒTA LĪDZ VAIRS NAV ATLIKUSI NEVIENA JAUTĀJUMA KARTĪTE. JA SPĒLES LAIKĀ IZBEIDZAS KONKRĒTĀS KATEGORIJAS JAUTĀJUMU KARTĪTES, TAD DALĪBNIKAM IR JĀPĀRVIETOJAS UZ TUVĀKO BALTO ZONU, KURĀ ATRODOTIES DRĪKST IZVĒLĒTIES VIENU NO ATLIKUŠAJĀM KARTĪTĒM.
6. SPĒLĒ UZVAR TAS, KURŠ SPĒLES BEIGĀS IR IEGUVIS VISVAIRĀK PUNKTU.

1.KO NO ŠĪ NEVAR PATENTĒT?

(DIVAS PAREIZAS ATBILDES)

- 1) ŪDENI
- 2) PITAGORA TEORĒMU
- 3) PILDSPALVU

2.KĀDS IR PATENTA DARBĪBAS TERMIŅŠ?

- 1) 2 GADI
- 2) 20 GADI
- 3) 22 GADI

3.JA IZGUDROJUMS PATENTĒTS LATVIJĀ, TAD TAS IR AIZSARGĀTS:

- 1) TIKAI LATVIJĀ
- 2) BALTIJAS VALSTĪS
- 3) EIROPAS SAVIENĪBĀ

4.PATENTA IESNIEGUMS JĀIESNIEDZ:

- 1) PATENTU KOMISIJĀ
- 2) PATENTU VALDĪBĀ
- 3) PATENTU VALDĒ

5.KĀDU AIZSARDZĪBU PATENTS PIEDĀVĀ?

- 1) BEZ PATENTA ĪPAŠNIEKA ATĻAUJAS IZGUDROJUMU NEDRĪKST ĪSTENOT UN LIETOT NOTEIKTU LAIKU NOTEIKTĀ TERITORIJĀ
- 2) BEZ PATENTA ĪPAŠNIEKA ATĻAUJAS IZGUDROJUMU NEDRĪKST IZPLATĪT UN PĀRDOT NOTEIKTU LAIKU NOTEIKTĀ TERITORIJĀ
- 3) ABI PAREIZI

6.KAS IR PATENTS?

- 1) JURIDISKS DOKUMENTS, KAS AIZSARGĀ IZGUDROJUMU
- 2) JURIDISKS DOKUMENTS, KURŠ APSTIPRINA, KA IZGUDROJUMS IR LIETOJAMS
- 3) JURIDISKS DOKUMENTS, KAS NOSAKA IZGUDROJUMA LIETDERĪBU

7.KĀDĀ MĀJASLAPĀ VAI DATUBĀZĒ VAR MEKLĒT PATENTU?

- 1) ESEARCH PLUS
- 2) WIPO
- 3) ESPACENET

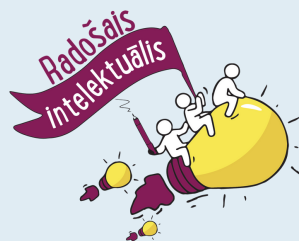
8.KĀDS LABUMS NO PATENTA IR SABIEDRĪBAI?

(DIVAS PAREIZAS ATBILDES)

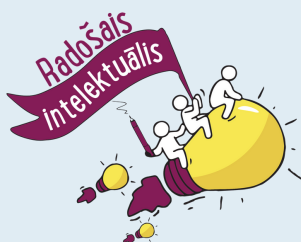
- 1) INFORMĀCIJAS APMAIŅA STARP ZINĀTNIKCIEM
- 2) IZGLĪTOŠANĀS
- 3) JĀMAKSĀ MAZĀK NODOKĻU
- 4) IZVAIRĪŠANĀS NO PĒTĪJUMU ATKĀRTOŠANĀS
- 5) IESPĒJA NOPELNĪT

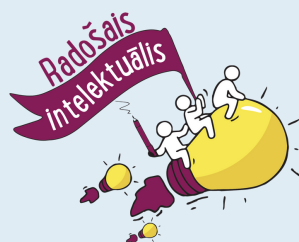
INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

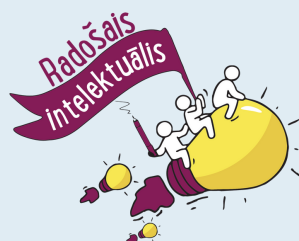
INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

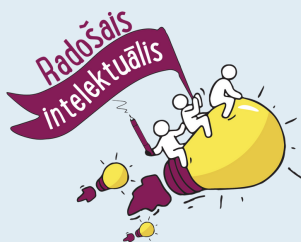
INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

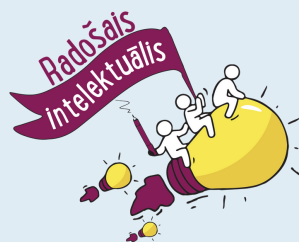
INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

1.KAS IR VILTOŠANA?

- 1) JAUNU, INOVATĪVU PRODUKTU IZSTRĀDE
- 2) ZĪMOLU RAŽOJUMU KRĀPNIECISKA PAKAĻDARINĀŠANA
- 3) PROCESS, KURĀ NORISINĀS LIKUMĪGA PAKAĻDARINĀŠANA

2.KĀDAS SEKAS RADA PREČU VILTOŠANA?

- 1) EKONOMISKO IZAUGSMI
- 2) VĒLMI KONKURĒT
- 3) EKONOMIKAS ATTĪSTĪBAS BREMZĒŠANA

3.KAS NO MINĒTĀ IR ZĀDZĪBA?

- 1) APZINĀTA VILTOJUMU PIRKŠANA
- 2) NELIKUMĪGA MŪZIKAS LEJUPLĀDĒŠANA
- 3) NELIKUMĪGA FILMU LEJUPLĀDĒŠANA
- 4) VISI MINĒTIE

4.KAS NO DOTĀ VARĒTU LIECINĀT PAR TO, KA PRECE IR VILTOTA?

- 1) ZEMA CENA, SLIKTA KVALITĀTE, ZEMAS KVALITĀTES FOTOGRAFĪJAS
- 2) ZEMA CENA, LABA KVALITĀTE, PIRKTS LIELVEIKALĀ
- 3) PRECES APRAKSTS IR GRAMATISKI PAREIZS, IR IEPAKOJUMS, NEDAUDZ SASKRĀPĒTS

5.KAS JĀŅEM VĒRĀ IEGĀDĀJOTIES VILTOJUMUS?

- 1) TIE VAR BŪT KAITĪGI UN NEPILDĪT SAVAS FUNKCIJAS
- 2) JA PRECE MAKSĀ TIK PAT DAUDZ, CIK ORIGINĀLA PRECE, TAD TĀ NEVAR BŪT SLIKTA
- 3) JA PRECE TIEK TIRGOTA INTERNETĀ UN TĀ IR PUBLISKA, TAD TĀ IR LEGĀLA

6.VISVAIRĀK VILTOTU PREČU "IECEĻO" NO:

- 1) FRANCIJAS, MEKSIKAS TURCIJAS, ĶĪNAS
- 2) INDIJAS, MALAIZIJAS, KRIEVIJAS, POLIJAS
- 3) ĶĪNAS, HONKONGAS, INDIJAS, MALAIZIJAS

7.KAS IR PIRĀTISMS?

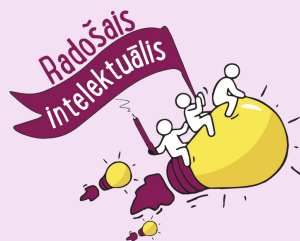
- 1) AR INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBĀM AIZSARGĀTU PRODUKTU PĀRVEIDOŠANA
- 2) AR INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBĀM AIZSARGĀTU PRODUKTU NELEGĀLA PĀRDOŠANA
- 3) AR INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBĀM AIZSARGĀTU PRODUKTU NEATĻAUTA KOPĒŠANA

8.KURĀS NOZARĒS IR LIELS NELEGĀLO PREČU IZPLATĪBAS DAUDZUMS?

- 1) MEDIKAMENTI, APĢĒRBS UN APAVI
- 2) PULKSTENĪ UN JUVILIERU IZSTRĀDĀJUMI, PĀRTIKA
- 3) LAUKSAIMNIECĪBA, ALKOHOLISKIE DZĒRIENI, KOSMĒTIKA

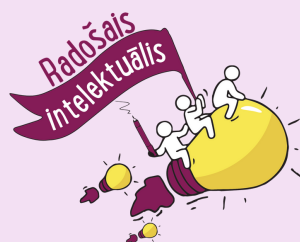
INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

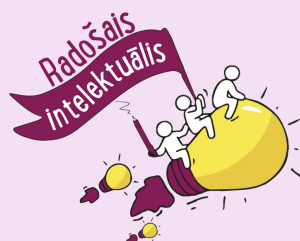
INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

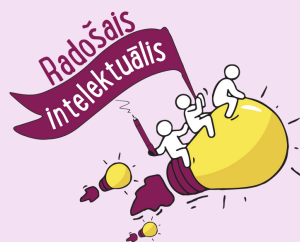
INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

1.KĀPĒC VAJAG REĢISTRĒT PREČU ZĪMI?

(IZVĒLIES VISPRECĪZĀKO ATBILDI)

- 1) LAI IZVAIRĪTOS NO NODOKĻU MAKSĀŠANAS
- 2) LAI ATTĪSTĪTU SAVA UZŅĒMUMA MĀRKETINGU
- 3) LAI IDENTIFICĒTU KONKRĒTA UZŅĒMUMA PRECES VAI PAKALPOJUMUS

2.PREČU ZĪMES REĢISTRĀCIJU LATVIJĀ VEIC:

- 1) VALSTS IEŅĒMUMU DIENESTS (VID)
- 2) PATENTU VALDE
- 3) ELEKTRONISKĀS REĢISTRĒŠANAS KOMISIJA

3.CIK IZMAKSĀ PREČU ZĪMES REĢISTRĀCIJA?

- 1) VISMAZ 300 EIRO
- 2) VISMAZ 185 EIRO
- 3) 185 EIRO
- 4) LĪDZ 270 EIRO

4.PREČU ZĪMI VAR:

- 1) PĀRDOT UN IEĶĪLĀT
- 2) TIKAI PĀRDOT UN DĀVINĀT
- 3) TIKAI IEĶĪLĀT UN NODOT MANTOJUMĀ
- 4) PĀRDOT, IEĶĪLĀT, DĀVINĀT, NODOT MANTOJUMĀ

5.KO NO DOTĀ NEVAR REĢISTRĒT KĀ PREČU ZĪMI?

- 1) ĢIMENES LOCEKĻU VĀRDUS UN MĀJDZĪVNIEKUS
- 2) VALSTS SIMBOLUS UN HERALDIKU
- 3) MEŽA IEMĪTNIEKUS

6.KAS IR TELPISKA PREČU ZĪME?

- 1) ATTĒLS, ZĪMĒJUMS, SIMBOLS, KRĀSU SALIKUMS 2D FORMĀTĀ
- 2) PRECES VAI TĀS IESAIŅOJUMA FORMA, TRĪSDIMENSIJU APJOMS
- 3) DAŽĀDU ELEMENTU KOMBINĀCIJA

7.VAI DRĪKST REĢISTRĒT VAIRĀK KĀ VIENU PREČU ZĪMI?

- 1) JĀ, DRĪKST
- 2) NĒ, TAS IR AIZLIEGTS UN PAR TO VAR PIEMĒROT NAUDAS SODU
- 3) NĒ, JO TAS VAR MALDINĀT PAKALPOJUMA VAI PRECES LIETOTĀJU

8.KURA NO DOTAJĀM PREČU ZĪMĒM IR MONOPOLIZĒTA?

- 1) "VISLABĀKIE TETOVĒJUMI"
- 2) "HOLANDES SIERS"
- 3) "LULŪ PICA"

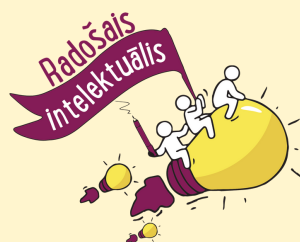
INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

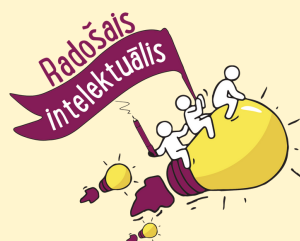
INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

INTELEKTUĀLAIS SPRĀDZIENS

PUNKTU TABULA

Vārds				
1.JAUTĀJUMS				
2.JAUTĀJUMS				
3.JAUTĀJUMS				
4.JAUTĀJUMS				
5.JAUTĀJUMS				
6.JAUTĀJUMS				
KOPĀ:				

IZGUDROJUMI UN PATENTI

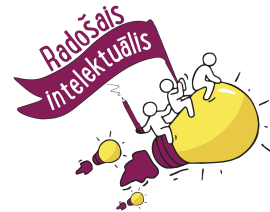
1. 1 (ŪDENS) UN 2 (PITAGORA TEORĒMA)
2. 2 (20 GADI)
3. 1 (TIKAI LATVIJĀ)
4. 3 (PATENTU VALDĒ)
5. 3 (ABI PAREIZI)
6. 1 (JURIDISKS DOKUMENTS, KAS AIZSARGĀ IZGUDROJUMU)
7. 3 (ESPACENET)
8. 1 (INFORMĀCIJAS APMAIŅA STARP ZINĀTNIKCIEM) UN 4 (IZVAIRĪŠANĀS NO PĒTĪJUMU ATKĀRTOŠANĀS)

AIZSARDZĪBA PRET VILTOŠANU

1. 2 (ZĪMOLU RAŽOJUMU KRĀPNIECISKA PAKALDARINĀŠANA)
2. 3 (EKONOMIKAS ATTĪSTĪBAS BREMZĒŠANA)
3. 4 (VISI MINĒTIE)
4. 1 (ZEMA CENA, SLIKTA KVALITĀTE, ZEMAS KVALITĀTES FOTOGRAFĪJAS)
5. 1 (TIE VAR BŪT KAITĪGI UN NEPILDĪT SAVAS FUNKCIJAS)
6. 3 (ĶĪNAS, HONKONGAS, INDIJAS, MALAIZIJAS)
7. 3 (AR INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBĀM AIZSARGĀTU PRODUKTU NEATĻAUTA KOPĒŠANA)
8. 1 (MEDIKAMENTI, APĢĒRBS UN APAVI)

PREČU ZĪMES

1. 3 (LAI IDENTIFICĒTU KONKRĒTA UZŅĒMUMA PRECES VAI PAKALPOJUMUS)
2. 2 (PATENTU VALDĒ)
3. 2 (VISMAZ 185 EIROS)
4. 4 (PĀRDOT, IEKĪLĀT, DĀVINĀT, NODOT MANTOJUMĀ)
5. 2 (VALSTS SIMBOLUS UN HERALDIKU)
6. 2 (PRECES VAI TĀS IESAŅOJUMA FORMA, TRĪSDIMENSIJU APJOMS)
7. 1 (JĀ, DRĪKST)
8. 1 ("VISLABĀKIE TETOVĒJUMI")

Situāciju analīzes uzdevumi

Patenti un izgudrojumi:

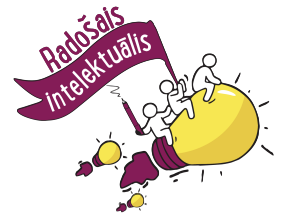
1. Izlasi A un B situācijas un atbilde uz jautājumiem! Atsaucies uz metodisko materiālu “Ceļojums rūpnieciskā īpašuma pasaulē”! (Pieejams: <https://www.lrpv.gov.lv/lv/media/652/download>)

A Jānis ir ļoti talantīgs izgudrotājs un gūst labus panākumus dažādos konkursos. Jau trešo gadu viņš pilnveido savu izgudrojumu un vēlas to patentēt.

1) Kas ir patents?

2) Kas Jānim jāiekļauj patenta pieteikumā un par ko viņam jāpārlicinās pirms patenta pieteikuma iesniegšanas?

3) Kādas Jānim būs tiesības attiecībā uz savu izgudrojumu pēc patenta iegūšanas?

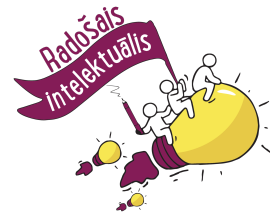

B Anna Locīte un Sandra Kiviņa bija labākās draudzenes kopš sākumskolas. 11.klasē bija jāveido individuāls projekts latviešu valodā par reklāmu. Uzdevums bija izveidot reklāmu kādam esošam vai jaunam izgudrojumam. Anna izvēlējās reklamēt savu izgudrojumu tehnoloģiju sfērā. Viņa zināja, ka ir pirmā, kas to ir izgudrojusi, vismaz Latvijā.

Prezentēšanas dienā Sandra joka pēc izdomāja nofilmēt Annas prezentāciju, jo zināja, ka Anna kaut ko sajauks vai pateiks nepareizi. Tā arī notika. Video sanāca tik uzjautrinošs, ka Sandra to publicēja *Tik Tok* platformā, kur tas kļuva ļoti populārs. Annu tas neuztrauca, viņa pasmējās. Divus gadus vēlāk Anna nolēma iesniegt patenta pieteikumu Patenta valdē, lai iegūtu patentu savam izgudrojumam.

1) Kādu patenta iesniegšanas soli Anna bija izlaidusi vai pārkāpusi?

2) Kā Annas pagātne varētu ietekmēt Patenta valdes lēmumu attiecībā uz Annas iesniegto patenta pieteikumu?

1. Izlasi doto situāciju un atbildi uz jautājumiem. Atbildes sagatavošanā atsaucies uz *Preču zīmju likums*! (Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/312695-precu-zimju-likums>)

Kompānija “River” eksistē jau 5 gadus. Pēdējā gada laikā, tā ieguva ievērojamu atzinību no klientiem un kļuva populāra jauniešu vidū. Tai parādījās konkurenti, kuri taisīja pakaļdarinājumuviņu produktiem. Kompānijas “River” priekšsēdētājs nolēma iesūdzēt tiesā pakaļdarinātājus. Tiesas procesa laikā atklājās, ka kaut kādu tehnisku iemeslu dēļ iepriekšējais priekšsēdētājs bija nolēmis neregistrēt preču zīmi jeb logo.

1) Ar kādām problēmām var saskarties “River” kompānija?

2) Ja pakaļdarinātāji laicīgi būtu zinājuši par to, ka zīme nebija reģistrēta, kādas vēl nepatīkamas sekas varētu rasties kompānijai?

ATBILDES:

Patenti un izgudrojumi

A situācija

1) Kas ir patents?

Patents ir juridisks dokuments, kas apliecina izgudrotāja ekskluzīvās tiesības uz savu izgudrojumu attiecībā uz citiem.

2) Kas Jānim jāiekļauj patenta pieteikumā un par ko viņam jāpārlicinās pirms patenta pieteikuma iesniegšanas?

Patenta pieteikumā jāiekļauj:

- iesniegums patenta piešķiršanai (veidlapa pieejama Patentu valdes mājaslapā);
- detalizēts izgudrojuma apraksts;
- pretenzijas- izgudrojuma juridiskā definīcija;
- zīmējumi (ja nepieciešami), kas ilustrē izgudrojuma aprakstu;
- kopsavilkums.

Pirms patenta pieteikuma iesniegšanas jāpārlicinās:

- ka izgudrojums nebija atklāts nekāda veida publikācijās un prezentācijās;
- ka tas nebija tirgots vai iekļauts kādā tirgojamā produktā;
- ka tāds izgudrojums nav radīts jau pirms tam;
- ka šis izgudrojums nepārkāp citu patentu.

3) Kādas Jānim būs tiesības attiecībā uz savu izgudrojumu pēc patenta iegūšanas?

Jānim būs tiesības aizliegt citiem sava izgudrojuma izmantošanu bez atļaujas valstīs, kurās patents ir spēkā. Kā arī bez Jāņa atļaujas, izgudrojumu nedrīkst īstenot, lietot, izplatīt un pārdot noteiktu laiku noteiktā teritorijā.

B situācija

1) Kādu patenta iesniegšanas soli Anna bija izlaidusi vai pārkāpusi?

Izgudrojumu nedrīkst atklāt nekāda veida publikācijās un prezentācijās.

2) Kā Annas pagātne varētu ietekmēt Patenta valdes lēmumu attiecībā uz Annas iesniegto patenta pieteikumu?

Ir iespēja, ka izgudrojumu kāds jau ir izveidojis šo divu gadu laikā. Ja šāds izgudrojums jau eksistēs Patentu valde atteiks Annas pieteikumu.

Preču zīmes

1) Ar kādām problēmām var saskarties “River” kompānija?

Kompānijai būs grūtības pierādīt tiesības uz doto preču zīmi.

2) Ja pakalādarinātāji laicīgi būtu zinājuši par to, ka zīme nebija reģistrēta, kādas vēl nepatīkamas sekas varētu rasties kompānijai?

Pakalādarinātāji varētu pierēģistrēt šo preču zīmi un tad “River” kompānija neko nevarētu izdarīt, jo tiesības ir tam, kurš pirmais pierēģistrē preču zīmi.

Atbildes var būt papildinātas ar citu situācijai atbilstošu informāciju, atsaucoties uz oficiāliem avotiem.